

Література

1. Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act) // Official Journal of the European Union. 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024R1689> (дата звернення: 23.03.2026).
2. Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence // UNESCO. 2021. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380455> (дата звернення: 23.03.2026).
3. OECD AI Principles // OECD. 2019. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/ai-principles.html> (дата звернення: 23.03.2026).

УДК 342.9

Юрієв В. С., аспірант відділу
проблем державного управління та адміністративного
Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України

ЗАСТОСУВАННЯ РОЗСТРОЧЕННЯ ТА ВІДСТРОЧЕННЯ СПЛАТИ ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ АБО ПОДАТКОВОГО БОРГУ ЯК ДОГОВІРНОГО СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ ПОДАТКОВИХ СПОРІВ: СТИМУЛЯЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Станом на сьогодні існує суттєва проблема перевантаження адміністративних судів розглядом податкових спорів між платниками податків та контролюючим органом, що призводить до локального зупинення податкових надходжень до бюджетів та є неприпустимим під час воєнного стану. Вирішенням цієї проблеми є використання договірних способів вирішення податкових спорів за прикладом розвинених країн. Одним із таких способів є застосування розстрочення та відстрочення сплати грошових зобов'язань або податкового боргу.

Інститут розстрочення та відстрочення не є новим й існує з моменту прийняття Податкового кодексу України 02.12.2010 року [1]. З моменту введення в дію положень Кодексу зазначений інститут не зазнавав суттєвих змін у застосуванні та розмірі відсотків за його використання.

Пунктом 100.1 статті 100 ПКУ [1] передбачено плату за відстрочення/розстрочення сплати коштів у розмірі 120 відсотків річних облікової ставки НБУ, що діє на день прийняття контролюючим органом відповідного рішення. Аналіз зазначеної норми ПКУ дає змогу встановити, що метою застосування цього інституту є узгодження інтересів платників

податків [2, с. 10] та контролюючого органу з метою відплатного відтермінування строку виконання грошових зобов'язань або податкового боргу. Водночас, аналізуючи ефективність використання цього інституту, слід зазначити, що положення п. 129.4 ст. 129 ПКУ [1], яке регулює нарахування пені за неналежне виконання податкових зобов'язань, встановлює тотожний розмір нарахування відсотків на несплачену суму зобов'язань.

Тобто, з одного боку, добросовісна поведінка платника податків, який використовує інститут розстрочення/відстрочення, обійдеться такому платнику 120 відсотків річних облікової ставки НБУ, а з іншого боку – за недобросовісну поведінку також доведеться сплатити 120 відсотків річних облікової ставки НБУ. Єдиною відмінністю є фіксація облікової ставки НБУ під час укладення угоди про розстрочення/відстрочення, встановленої на день такого укладення, тоді як пеня нараховується відповідно до річної облікової ставки НБУ чинної на кожен день відповідного прострочення.

Вищенаведена відсутність диференціації відповідальності за добросовісну та недобросовісну поведінку платників податків, а також відсутність законодавчого визначення таких понять, створюють умови для зловживання правом [3, с. 186], зокрема, але не виключно, шляхом безпідставного адміністративного та/або судового оскарження податкових повідомлень-рішень з метою набуття ними статусу неузгодженості.

На нашу думку, норма п. 100.1 ст. 100 ПКУ потребує подальшого вдосконалення шляхом зменшення відсотків у зв'язку з перенесенням строків сплати платником податків його грошових зобов'язань або податкового боргу. Відповідні зміни матеріально стимулюватимуть платників податків до добросовісної поведінки шляхом застосування інституту розстрочення/відстрочення сплати грошових зобов'язань або податкового боргу як договірного способу врегулювання податкових спорів, на противагу завчасному безпідставному зверненню до судів.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI (з наступними змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n12247> (дата звернення 17.03.2026);
2. Гаращенко І.В. Розстрочення грошових зобов'язань (податкового боргу) платника податків як інструмент договірного регулювання податкових відносин. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 2, том 2. [С.10-12] URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-2-2/2> (дата звернення 17.03.2026);
3. Греца Я.В. Добросовісна поведінка платника податків – декларативний принцип чи імперативний обов'язок? Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. №04, частина 2.

[С.184-188] URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.2.29> (дата звернення 17.03.2026).

Наукове видання

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**IV ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ ТА СТУДЕНТІВ**

**«ДОМІНАНТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ У НОВИХ РЕАЛІЯХ»**

26 БЕРЕЗНЯ 2026 РОКУ

Редактор Т. М. Власюк

**Київський національний університет технологій та дизайну
вул. Мала Шияновська, 2, м. Київ-11, 01011.**